

การศึกษาระบาดวิทยา ลักษณะทางคลินิก ปัจจัยที่มีผลต่อการรอดชีวิตและปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของ
ภาวะปอดอักเสบชนิดรุกรานจากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัสในผู้ป่วยเด็กของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

พงษ์ชนก เหมือนประสพ

หลักการและที่มา: ภาวะปอดอักเสบจากการติดเชื้อราชนิดรุกรานจากเชื้อ *Aspergillus species* หรือโรค *invasive pulmonary aspergillosis* หรือโรค IPA นับเป็นโรคแทรกซ้อนที่สำคัญในผู้ป่วยเด็กที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง โดยเฉพาะผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัดและผู้ป่วยที่ได้รับยากดภูมิคุ้มกันเป็นเวลานานอย่างต่อเนื่อง เพราะมีรายงานอัตราการตายสูง แม้ปัจจุบันจะมีความก้าวหน้าในการตรวจวินิจฉัย และการรักษามากขึ้นก็ตาม จากการทบทวนรายงานการศึกษาที่ผ่านมา ยังไม่พบการศึกษาในประเทศไทยที่รายงานข้อมูลทางระบาดวิทยาของ IPA ในผู้ป่วยเด็กไทย

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาระบาดวิทยา และปัจจัยที่ส่งผลต่อการรอดชีวิตและปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตของภาวะปอดอักเสบชนิดรุกราน จากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัส ในผู้ป่วยเด็กของโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

วิธีการทำวิจัย: เป็นการศึกษาย้อนหลังโดยเก็บข้อมูลจากเวชระเบียนในผู้ป่วยเด็กอายุตั้งแต่ 0-18 ปี ที่ได้รับการวินิจฉัยภาวะปอดอักเสบชนิดรุกรานจากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัส แล้ววิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเพื่อทราบข้อมูลทางระบาดวิทยา และสถิติวิเคราะห์เพื่อทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการรอดชีวิต และปัจจัยเสี่ยงต่อการเสียชีวิตที่ 30 และ 90 วัน

ผลการวิจัย: พบผู้ป่วยเด็กได้รับการวินิจฉัยภาวะปอดอักเสบชนิดรุกรานจากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัสจำนวน 12 ราย โดยเป็นเพศชายร้อยละ 58.3 ผู้ป่วยทั้งหมดเป็นผู้ป่วยโรคมะเร็งโลหิตวิทยา มีอัตราการตายภายใน 1 ปีเป็นร้อยละ 90 จากสถิติวิเคราะห์พบว่า ผู้ป่วยที่มีภาวะระบบหายใจล้มเหลวต้องช่วยหายใจด้วยเครื่องช่วยหายใจ หรือมีภาวะ *acute respiratory distress syndrome* หรือต้องย้ายไปสังเกตอาการในหอผู้ป่วยกุมารเวชวิกฤติ มีความเสี่ยงต่อการเสียชีวิตภายใน 30 วัน ภายหลังการวินิจฉัยภาวะปอดอักเสบชนิดรุกรานจากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัส มากกว่ากลุ่มที่ไม่มีปัจจัยดังกล่าว โดยมีค่า Odds ratio 1.97 (1.09-3.54) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป: ภาวะภาวะปอดอักเสบชนิดรุกรานจากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัสเป็นโรคที่มีอัตราการตายสูงมากในผู้ป่วยเด็กโรคมะเร็งโลหิตวิทยา การรักษาอย่างทันที่รวมทั้งการประคับประคองไม่ให้เกิดภาวะระบบหายใจล้มเหลว อาจช่วยลดอัตราการเสียชีวิตภายหลังการวินิจฉัยได้

คำสำคัญ ภาวะปอดอักเสบชนิดรุกรานจากเชื้อราสายพันธุ์แอสเพอร์จิลลัส, มะเร็งโลหิตวิทยา, เด็ก

EPIDEMIOLOGY, CLINICAL CHARACTERISTICS AND RISK FACTORS ASSOCIATED WITH SURVIVAL AND MORTALITY OF INVASIVE PULMONARY ASPERGILLOSIS IN CHILDREN AT PHRAMONGKUTKLAO HOSPITAL

Pongchanok Muanprasart

Objectives: To describe epidemiology and clinical characteristics and identify risk factors associated with survival and mortality of invasive pulmonary aspergillosis, IPA in children at Phramongkutkiao Hospital

Methods: Retrospective descriptive study was performed using data collected by chart review of pediatric patient with diagnosis of IPA. Epidemiology and clinical characteristics were reported by descriptive statistics. Data were analyzed with Cox proportional hazard model and logistic regression to reveal risk factors associated with survival and mortality at 30 and 90 days after diagnosis of IPA, respectively.

Results: Twelve pediatric cases of invasive pulmonary aspergillosis were identified. All of these patients had hematologic malignancy as underlying cause of immunodeficiency. Mortality rate was 90% within 1 year after diagnosis of IPA. According to multivariate logistic regression analysis, patients who developed acute respiratory failure or respiratory distress syndrome or required admission in intensive care unit had significantly higher risk for 30-day mortality after diagnosis of IPA with Odds ratio of 1.97 (1.05-3.94), $p = 0.03$

Conclusion: IPA in children with hematologic malignancy signified extremely high mortality. Prompt treatment and well-accentuated supportive care after its diagnosis might prevent short-term mortality

Keywords: Invasive pulmonary aspergillosis, hematologic malignancy, children